

Οι Θεματικές πύλες της Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας

Αγνή Σιούλα¹, Κωνσταντίνος Σαπαλίδης²

Σήμερα, λόγω της αλματώδους και συνεχούς εξέλιξης του επιστημονικού και τεχνολογικού επιστητού και της πληθώρας των επιστημονικών δημοσιεύσεων, παρατηρείται μια χαοτική συμπεριφορά –χωρίς καμία περιοδικότητα- στη δημιουργία, ροή και διοχέτευση των τρεχουσών πληροφοριών. Τα παραπάνω σε συνδυασμό με την ανάπτυξη και εξέλιξη των πηγών πληροφόρησης τοπικά ή στον παγκόσμιο ιστό και τη σύγχρονη αποδοτικότητα και ευελιξία των υπολογιστικών συστημάτων, δημιούργησαν μια γενιά έρευνας και νέους τρόπους ανάκτησης των επιθυμητών πληροφοριών. Η ανάγκη του σύγχρονου πολίτη για πληροφόρηση ικανοποιείται αμεσότερα, μέσα από τα οργανωμένα σχήματα των «υβριδικών» πλέον βιβλιοθηκών που με συστηματικές μεθόδους έρευνας και κανάλια ανάκτησης του διοχετεύουν την πληροφορία.

Η τεχνολογία πληροφοριών (I.T.) έχει γίνει ένα μέρος της καθημερινότητας των βιβλιοθηκών και διαδραματίζει έναν σημαντικό και κυρίαρχο ρόλο στη διάδοση των πληροφοριών. Οι χρήστες, που γνωρίζουν πλέον τις σύγχρονες πληροφοριακές δυνατότητες των βιβλιοθηκών, έχουν γίνει πιο απαιτητικοί.

Οι βιβλιοθήκες και ειδικότερα οι ακαδημαϊκές λειτουργούν σε ένα περιβάλλον που παράγει και προάγει τη γνώση στηρίζοντας το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και την έρευνα.

Έτσι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια έντονη αλλαγή της φυσιογνωμίας τους. Οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες καλούνται πλέον να συνδράμουν στη συστηματοποίηση της έρευνας με τη διάδοση φυσικών, ηλεκτρονικών και ψηφιακών πηγών πληροφόρησης που έχουν προεπιλέξει και οργανώσει και να παίξουν ρόλο πρωταγωνιστικό στην εξεύρεση και διάχυση ειδικότερων – ανά επιστημονικό τομέα - τρεχουσών πληροφοριών στους τελικούς χρήστες.

Οι δυνατότητες της τοπικής συλλογής, έντυπης ή ηλεκτρονικής, έχουν ήδη διευρυνθεί με τη χρήση των παλιών και νέων συμβατικών υπηρεσιών βιβλιοθήκης, όμως παρόλα αυτά δεν επαρκούν.

Είναι προφανές λοιπόν ότι, οι παρεχόμενες υπηρεσίες των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών έπρεπε να αλλάξουν ριζικά ακολουθώντας κατά πόδας τη ραγδαία εξέλιξη του κόσμου των πληροφοριών.

Πληροφορία και Γνώση

Μια από τις δυσκολίες που απασχολούν τους οργανισμούς γνώσης (Knowledge Organizations), τους ερευνητές και τους χρήστες των βιβλιοθηκών και του διαδικτύου, είναι εκείνη της εξεύρεσης των κατάλληλων κάθε φορά πληροφοριών και της μετουσίωσής τους σε γνώση.

Γιατί (η γνώση) ενώ την αντιλαμβανόμαστε διαισθητικά ως σημαντική, είναι διανοητικώς αόριστη (Despres και Chauvel, 1999). Είναι σημαντική (σύμφωνα με τον Quinn και άλλους) , " γιατί με σπάνιες εξαιρέσεις, η παραγωγικότητα ενός σύγχρονου

¹ ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας, Κεντρική Βιβλιοθήκη

² ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας, Κεντρική Βιβλιοθήκη

εκπαιδευτικού Ιδρύματος, μιας επιχείρησης ή ενός έθνους βρίσκεται περισσότερο στις διανοητικές και συστηματικές ικανότητες (*soft skills*) παρά στις τυπικές ικανότητες και προσόντα (*hard skills*)..." (Quinn *et al.*, 1996). Είναι αόριστη επειδή, "το να καθορίσει κανείς τη γνώση με έναν αφηρημένο ή έναν μη – διαφοροποιημένο (*non-sweeping*) τρόπο φαίνεται να είναι πολύ δύσκολο. Η γνώση γίνεται εύκολα **όλα και τίποτα ταυτόχρονα**" (Alvesson & Willmott, 1996).

Οι διαδικασίες στην αλυσίδα αξίας της γνώσης δεν απαιτούν απαραίτητως τη χρήση της Τεχνολογίας Πληροφοριών (IT). Εντούτοις, σε όλη τη βιβλιογραφία φαίνεται να υπάρχει συμφωνία ότι η Τεχνολογία Πληροφοριών· διαδραματίζει ήδη έναν κυρίαρχο ρόλο στη διευκόλυνση της διαχείρισης και διάχυσης της γνώσης (Alavi & Leidner, 2001). Μια προφανής χρήση της Τεχνολογίας Πληροφοριών που επικουρεί στη διαχείριση γνώσης είναι η χρήση του διαδικτύου και των τεχνικών του e-learning. Δηλαδή της δημιουργίας, ερανισμού, οργάνωσης και διανομής της γνώσης μέσω διαδικασιών που αφορούν την απευθείας σύνδεση, παράδοση, ενημέρωση, επικοινωνία, εκπαίδευση και τέλος την κατάρτιση.

Σύμφωνα με μια έρευνα του *Chronicle of higher Education*, το 60 % των αμερικανικών κολεγίων και των πανεπιστημίων προσφέρουν on-line σειρές μαθημάτων ήδη από το 2000. Συνολικά το 97 % των φοιτητών των αμερικανικών κολεγίων χρησιμοποιούν σήμερα το Διαδίκτυο για την έρευνα, και το 70 % χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο καθημερινά (Hamm, 2000). Μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε από τους Yen *et al.* (2001) δείχνει ότι υπάρχει μια αυξανόμενη εστίαση στα εργαλεία δικτύωσης και ανάπτυξης Ιστού στα προγράμματα σπουδών Πληροφοριακών Συστημάτων Διοίκησης σε όλα τα κολέγια οικονομικής / διοικητικής και τεχνολογικής κατεύθυνσης.

Δημιουργώντας λοιπόν τις ευκαιρίες για τη φοιτητοκεντρική εκμάθηση (*student-centered learning*), τα περιβάλλοντα όπως οι θεματικές πύλες δημιουργούν επίσης τις απαιτήσεις για νέες δεξιότητες στην εύρεση των πληροφοριών και στη διαχείριση των σύνθετων πληροφοριών - ώστε να μπορέσουν να λειτουργήσουν οι υψηλότερες γνωστικές διαδικασίες. Οι αρχάριοι χρήστες δεν έχουν τις δεξιότητες για να λειτουργήσουν αποδοτικά και αποτελεσματικά σε τέτοιες πληροφοριακές διαδικασίες ανεύρεσης πληροφοριών. Οι φοιτητές χρειάζονται βοήθεια μέσω των σεμιναρίων πληροφοριακής παιδείας, ώστε μέσω των στρατηγικών εκμάθησης να μπορούν να βρουν αλλά και να οργανώσουν εσωτερικά τις πληροφορίες που χρειάζονται. Πρέπει να διδαχθούν τις δεξιότητες διαχείρισης πληροφοριών, τις στρατηγικές εκμάθησης και του μετέπειτα αυτοελέγχου (δηλ. *metacognitive*) που θα τους επιτρέψουν στη συνέχεια να εκμεταλλευθούν τις βάσεις δεδομένων πληροφοριών για τις έρευνές τους (βλ. Weinstein & Mayer, 1986 ; Jonassen, 1988).

Θεματικές Πύλες

Το περιεχόμενο μιας θεματικής πύλης που αναπτύσσεται σε έναν ακαδημαϊκό χώρο πρέπει να σχεδιάζεται με βάση τις στρατηγικές απαιτήσεις γνώσης του χώρου.

Έτσι η βιβλιοθήκη του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας προσπαθώντας να καλύψει την σύγχρονη ανάγκη για συστηματική και επιλεκτική πληροφόρηση καθώς και την ανάγκη σύνδεσης των νέων τεχνολογιών με δράσεις της εκπαίδευσης αποφάσισε τη δημιουργία ενός σημείου συγκέντρωσης πληροφοριών που αφορούν κυρίως σε τομείς του επιστητού που διδάσκονται στα τμήματα του Ιδρύματος.

Οι θεματικές πύλες αποτελούν όπως και τα portals άλλωστε ένα σημείο συγκέντρωσης πηγών του διαδικτύου. Η κυριότερη διαφορά έγκειται στους σκοπούς που εξυπηρετεί η δημιουργία μιας θεματικής πύλης ή ενός Portal, στους εκπαιδευτικούς στόχους κάτω από τους οποίους αναπτύσσεται μια θεματική πύλη, ακόμη στην ποιοτική αξιολόγηση των πηγών η οποία σε μια ακαδημαϊκή θεματική πύλη συχνά γίνεται για να καλύψει συγκεκριμένες εκπαιδευτικές ανάγκες και να τις συγκεντρώσει κάτω από συγκεκριμένους θεματικούς τομείς.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επιλογής του λογισμικού ανάπτυξης των θεματικών πυλών το προσωπικό της Βιβλιοθήκης ακούγοντας μια εισήγηση του προσωπικού της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου Πατρών αναφορικά με το free ware λογισμικό Roads ήρθε σε επαφή μαζί τους και τελικά το επέλεξε.

Έτσι αναπτύξαμε μία πολυθεματική πύλη στηριζόμενη στο ανοικτό λογισμικό ROADS που έχει γραφτεί σε γλώσσα Perl. Οι λειτουργίες του Roads είναι αυτόνομα δομημένες επιτρέποντας μια σχετική παραμετροποίηση. Δημιουργώντας templates αλλά και στηριζόμενοι σε Perl scripts αλλά και css δημιουργήσαμε εξειδικευμένες μηχανές αναζήτησης εγγραφών προσαρμοσμένες στις ανάγκες της βιβλιοθήκης, αλλά και των απαιτήσεων των σχολών του ΤΕΙ.

Η μεγάλη θεματική έκταση κι ο διαρκής εμπλουτισμός των συμβατικών πηγών πληροφόρησης (τύπου), αλλά και η δημιουργία πολλών νέων δικτυακών τόπων, έχουν αυξήσει κατά πολύ την αρχική πρόβλεψη προσθήκης εγγραφών στην πολυθεματική πύλη πληροφοριών της βιβλιοθήκης.

Οι θεματικές ενότητες οι οποίες αναπτύσσονται από τη Βιβλιοθήκη του ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας αφορούν τρέχουσες πληροφορίες στους τομείς:

- Περιβάλλον
- Εξωελλαδικός Ελληνισμός και Πολιτιστική Κληρονομιά,
- Ευρωπαϊκά Θέματα (Διεύρυνση της ΕΕ, Δικαιοσύνη και εσωτερικές υποθέσεις, νόμοι της ΕΕ, Εξωτερική πολιτική, Οικονομικές και χρηματοδοτικές υποθέσεις, Οπτικοακουστική πολιτική, Ενημέρωση, επικοινωνία και πολιτιστική πολιτική, τηλεπικοινωνίες και τεχνολογία πληροφοριών, Πολιτική για το περιβάλλον, Πολιτική επιστήμης, έρευνας & ανάπτυξης, εκπαίδευσης, Αγροτική πολιτική, Απασχόληση, Υγεία, Καταναλ. πολιτική, Τουρισμός,)
- Οικονομίες των Βαλκανικών Κρατών, (Αγροτική οικονομία, Ανθρώπινο δυναμικό, Γ ΚΠΣ αναπτυξιακοί νόμοι, Δημοσιονομικά, Επενδύσεις στις Βαλκανικές Χώρες, Επενδύσεις, Επιχειρήσεις, Ευρωπαϊκή ένωση - Β ΚΠΣ, Κεφαλαιαγορά - Χρηματιστήριο, Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικοί θεσμοί, Φορολογία),
- Διεθνής Οικονομία (Euro, Franchising-factoring-leasing, Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα, Εξωτερικό εμπόριο, Παγκοσμιοποίηση, Πόλεμος και Τρομοκρατία)
- Βιομηχανικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προϊόντων.

Τα θέματα τα οποία αναπτύσσονται σε ένα μεγάλο ποσοστό είναι συνδεδεμένα με εκπαιδευτικό πρόγραμμα σπουδών μεγάλου αριθμού τμημάτων του Ιδρύματος.

Οι θεματικές πύλες λειτουργούν ως παράγοντες προστιθέμενης αξίας στην πληροφόρηση που παρέχει μια βιβλιοθήκη, με τη συγκέντρωση και διάθεση επιλεγμένων πληροφοριών στους χρήστες. Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που αποκομίζει μια ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη που δημιουργεί θεματικές πύλες αφορά στην κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών του συγκεκριμένου φορέα - Ιδρύματος. “Τα

συνεργατικά σχήματα βιβλιοθηκών που δημιουργούν θεματικές πύλες με φοιτητοκεντρικό στόχο περιορίζονται από τη θεματική διασπορά η οποία δεν αφορά το σύνολο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων των Ιδρυμάτων κι έτσι χάνουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της θεματικής εστίασης στους τομείς του επιστητού που διδάσκονται σε ένα Ίδρυμα” (Ip, Albert, Naidu, Som, 2001).

Κύριο μέλημα για την ανάπτυξη των παραπάνω θεματικών κατηγοριών ήταν η παροχή αξιόπιστης και εξειδικευμένης επιστημονικής πληροφορίας. Επομένως στα πλαίσια της πολιτικής επιλογής των πηγών αποφασίστηκε για τη διασφάλιση της ποιότητάς της, την ανταπόκρισή της στις ανάγκες των χρηστών – φοιτητών και τη διασφάλιση (επίσης) της επιστημονικότητάς της η επιλογή και αξιολόγηση ανά θεματικό αντικείμενο να γίνει από εξειδικευμένο στα αντίστοιχα πεδία επιστημονικό προσωπικό.

Βέβαια η διατήρηση του τρέχοντος χαρακτήρα της πληροφορίας δεν είναι εύκολη υπόθεση· όπως επίσης και η ανεύρεση και αξιολόγηση των πληροφοριών και των πηγών πληροφοριών που εισάγονται στη θεματική πύλη. Σ’ αυτό το θέμα συμβάλλουν εκτός από το προσωπικό της Βιβλιοθήκης και τα μέλη της επιστημονικής επιτροπής βιβλιοθήκης συγκεντρώνοντας, επιλέγοντας και αξιολογώντας πληροφορίες και πηγές πληροφοριών σχετικές ή συγγενείς με το ακαδημαϊκό τους αντικείμενο και διδακτικό τους έργο.

Τα είδη των πηγών και των πληροφοριών καθορίστηκαν να είναι είτε θεματικά ευρετηριασμένοι δεσμοί που οδηγούν σε σελίδες του διαδικτύου, είτε κείμενα ή άρθρα σε μορφή εικόνας.

Η κάθε πληροφορία που ευρετηριάζεται στη θεματική πύλη συνοδεύεται από κάποια ελάχιστα μεταδεδομένα -περιγραφικά στοιχεία όπως είναι η σύντομη θεματική περιγραφή της, το όνομα του συντάκτη ή δημιουργού, οι λέξεις – κλειδιά, κλπ. Ένα άλλο χαρακτηριστικό των θεματικών πυλών είναι η ταξινόμηση και δόμηση των πληροφοριών κάτω από επιμέρους θεματικά αντικείμενα.

Τι σημαίνουν τα αρχικά ROADS;

ROADS σημαίνει **Resource Organisation And Discovery in Subject-based services**

Από πού προέρχεται το λογισμικό;

Το project ROADS δημιουργήθηκε από το JISC (Joint Information Systems Committee) που ασχολείται με προγράμματα σχετικά με την μετεκπαίδευση των φοιτητών και την ανώτατη εκπαίδευση εφαρμόζοντας στρατηγικές καθοδήγησης και παρέχοντας συμβουλές σχετικά με τις προοπτικές της πληροφορικής και της τεχνολογίας των επικοινωνιών (Information and Communications Technology - ICT), για την υποστήριξη της εκπαίδευσης, της διδασκαλίας, της έρευνας και της διοίκησης μέσω του προγράμματος eLib (Electronic Libraries)

Ποιος είναι ο σκοπός του προγράμματος Roads;

Το λογισμικό του ROADS έχει διαφόρους σκοπούς:

1. Να δημιουργήσει ένα πακέτο λογισμικού το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να δημιουργηθούν θεματικές πύλες
2. Να ερευνηθούν μέθοδοι διαπλατφορμικής εύρεσης εγγραφών ανάμεσα σε διάφορες θεματικές πύλες που μπορεί να είναι και γεωγραφικά απομακρυσμένες μεταξύ τους.
3. Να συμμετέχει στην δημιουργία προτύπων για την κατηγοριοποίηση καταλογογράφηση και την εύρεση συγκεκριμένων θεματικών πηγών.

Τι κάνει το λογισμικό;

Το λογισμικό επιτρέπει να δημιουργήσουμε μία θεματική πύλη. Αυτή είναι μία βάση δεδομένων από εγγραφές από πηγές που είναι προσβάσιμες από το internet, οι οποίες είναι σχετικές με ένα συγκεκριμένο θεματικό αντικείμενο όπως είναι η ιατρική, η χημεία, το ποδόσφαιρο κλπ. Οι εγγραφές κάθε πηγής αποτελούνται από έναν αριθμό από πεδία, όπως για παράδειγμα η ηλεκτρονική διεύθυνση της πηγής, ο τίτλος, η περιγραφή και οι λέξεις κλειδιά. Η πύλη μπορεί είτε να ερευνηθεί από τους τελικούς χρήστες μέσω της αναζήτησης, είτε να περιηγηθεί κάποιος στις εγγραφές μέσω κάποιου φυλλομετρητή. Οι πηγές μπορούν να εντοπιστούν στην πύλη σε διάφορα υποεπίπεδα όπως για παράδειγμα σε σχέση με τη γεωγραφική περιοχή κλπ. Το λογισμικό τακτοποιεί τον κατάλογο των πηγών και άλλες τεχνικές λεπτομέρειες.

Ποιος είναι ο λόγος χρήσης θεματικών πυλών και όχι των μεγάλων μηχανών αναζήτησης όπως η ALTA VISTA ή το GOOGLE κλπ.

Υπάρχουν κάποια συγκεκριμένα προβλήματα στην αναζήτηση σε μεγάλες μηχανές όπως :

1. Όταν αναζητούμε μία πληροφορία ακόμα και με εξιδεικευμένους όρους πέρνουμε έναν πολύ μεγάλο αριθμό από άσχετα αποτελέσματα, αποτελέσματα τα οποία μόνο μικρή συνάφεια έχουν με τους όρους αναζήτησης.
2. Σε σχέση με μία εξιδεικευμένη θεματική πύλη η παρουσίαση των αποτελεσμάτων είναι συνήθως μία λίστα πηγών με ελάχιστο νόημα ή τελείως ανεξάρτητες περιγραφές, έτσι λοιπών δεν μπορεί κάποιος να επιλέξει εύκολα ούτε αφού διαβάσει αρκετές από αυτές ποιες είναι οι κατάλληλες για την έρευνά του.
3. Τα sites αλλάζουν διεύθυνση ή κλείνουν πολλοί από τους δεσμούς δεν δουλεύουν. Μία καλή πύλη θα έπρεπε να έχει αυτόματο συχνό έλεγχο των δεσμών έτσι ώστε ο τελικός χρήστης να αισθάνεται τη βεβαιότητα ότι όταν μια πηγή επελεχθεί θα μπορεί να έχει πρόσβαση σ' αυτή.
4. Οι μεγάλες μηχανές αναζήτησης είναι συνήθως αργές. Πολλοί άνθρωποι με τεράστια διαφοροποίηση ως προς τα ενδιαφέροντα ψάχνουν κάποια συγκεκριμένη πηγή το ίδιο χρονικό διάστημα.

Οι θεματικές πύλες φαίνεται να επιλύουν ορισμένα από αυτά τα προβλήματα. Όλες οι πηγές ελέγχονται και περιγράφονται από κάποιο καταλογογράφο. Οι περιγραφές είναι περιεκτικές. Οι λέξεις κλειδιά είναι κατάλληλες για τους τελικούς χρήστες που

θέλουν να εντοπίσουν αυτές τις πηγές. Οι δεσμοί ελέγχονται αυτόματα από το λογισμικό της θεματικής πύλης.

Πώς δουλεύει το λογισμικό του ROADS;

Το λογισμικό το οποίο ανήκει στην κατηγορία του ανοιχτού λογισμικού αποτελείται από ένα πακέτο από αρθρώματα (modules) σε γλώσσα perl τα οποία εγκαθίστανται σε ένα web server το όλο λογισμικό δίνεται υπό την μορφή εγκαταστάσιμου πακέτου και η φιλοσοφία του είναι τέτοια ώστε να επιτρέπει να παραμετροποιήται και να συντηρείται με κάποια σχετική ευκολία. Το πακέτο περιλαμβάνει perl scripts για αυτόματο έλεγχο δεσμών, στατιστικά χρήσης και αξιολόγησης των πηγών.

Το όλο λογισμικό εγκαθίσταται σε περιβάλλον unix και χρησιμοποιεί τον δημοφιλέστερο web server για unix τον apache για μείωση του κόστους και επειδή οι απαιτήσεις του λογισμικού είναι ελάχιστες στην περίπτωση του ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ χρησιμοποιήθηκε ένας απλός υπολογιστής με λειτουργικό linux συγκεκριμένα της Suse και ο apache web server. Επειδή το λογισμικό περιλαμβάνει έναν who-is server δεν απαιτείται η χρήση κάποιας μεγάλης βάσης δεδομένων και μπορεί να χειριστεί χωρίς αυτήν με εξαιρετική ταχύτητα την αναζήτηση των αποτελεσμάτων ασχέτως αν η βάση του περιλαμβάνει μερικές δεκάδες ή χιλιάδες εγγραφές.

Οι νέες εγγραφές εισάγονται στη βάση με ένα φιλικό web based interface στο οποίο ανάλογα με το πρότυπο με το οποίο ξεκινάμε την εγγραφή (document, project, image κτλ) εμφανίζονται μόνο τα απαραίτητα πεδία τα οποία είναι σχετικά με την εγγραφή. Η διαδικασία ολοκληρώνεται σε τέσσερα (4) απλά βήματα και η καινούργια εγγραφή είναι έτοιμη για χρήση στη μηχανή αναζήτησης. Με τη χρήση των perl scripts μπορούν να δημιουργηθούν ή να ανανεωθούν αυτομάτως ιδιαίτερα χρήσιμες σελίδες όπως πίνακας περιεχομένων, αλφαβητικός πίνακας, πίνακας με τις νέες εγγραφές μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου κλπ.

Οι σελίδες μέσω των οποίων οι βιβλιοθηκονόμοι μπορούν να κάνουν τις εγγραφές τους μπορούν να κλειδωθούν μέσω του apache σε συγκεκριμένα ip (διευθύνσεις των καρτών δικτύου των βιβλιοθηκονόμων) ή με κωδικό πρόσβασης εάν είναι προτιμητέο για απομακρυσμένες εγγραφές.

Μέσα στις δυνατότητες του ROADS που του προσφέρουν τα αυτοματοποιημένα Perl Scripts είναι μεταξύ άλλων:

1. Ο έλεγχος της σωστής εγκατάστασης του λογισμικού
2. Ο έλεγχος της σύνταξης των εγγραφών
3. Ο έλεγχος για διπλές εγγραφές ή των εγγραφών που οδηγούν στην ίδια σελίδα
4. Ο έλεγχος των δεσμών που συστηματικά είναι μη προσβάσιμοι
5. Ο έλεγχος όλων των δεσμών για προσβασιμότητα
6. Αφαίρεση των δεσμών που συστηματικά είναι μη προσβάσιμοι
7. Στατιστικά λέξεων κλειδιά που χρησιμοποιούνται
8. Συγκεντρωτικά αποτελέσματα Στατιστικών χρήσης ανα κατηγορία
9. Τα στατιστικά χρήσεις συγκεκριμένου προτύπου
10. Εμφάνιση των ρυθμίσεων εγκατάστασης
11. Εμφάνιση των μη καταλογογραφημένων εγγραφών (temporary)

12. Εμφάνιση των δικαιωμάτων για χρήστες
13. Εμφάνιση των δικαιωμάτων για διαχειριστές

Η εμφάνιση της θεματικής πύλης.

Η εμφάνιση της θεματικής πύλης είναι εύκολα παραμετροποιήσιμη μέσω ενός αρχείου css (cascade style sheets) όπου μπορούν να δηλωθούν το χρώμα, το μέγεθος και το είδος των επιμέρους γραμματοσειρών καθώς και το χρώμα του φόντου κλπ. Οι αλλαγές στο αρχείο αυτό έχουν εφαρμογή σε όλες τις σελίδες της θεματικής πύλης έτσι ώστε οι αλλαγές στην εμφάνιση και το ύφος της να γίνονται πολύ γρήγορα.

Πολλοί ανεξάρτητοι προγραμματιστές έχουν δημιουργήσει perls scripts για αυτοματοποιημένες διαδικασίες με πλήρη συμβατότητα με τη μηχανή του roads προσθέτοντάς του ένα εύρος νέων δυνατοτήτων. Τα πιο δημοφιλή είναι scripts που λειτουργούν σαν πρόσθετα (plug ins) στο συνολικό πακέτο τέτοια είναι ένας Z 39.50 server για διασύνδεση της θεματικής πύλης με άλλες θεματικές πύλες σε όλο τον κόσμο για την αναζήτηση εγγραφών.

Επίσης πολύ δημοφιλές είναι ένα perl script για harvesting (αυτοματοποιημένη αναζήτηση σχετικών εγγραφών στο web) έτσι ώστε πολύ γρήγορα να δημιουργηθεί χωρίς κόπο μια πολύ μεγάλη βάση δεδομένων. Βέβαια το harvesting είναι μία αυτοματοποιημένη διαδικασία με όλα τα μειονεκτήματα των διαδικασιών αυτών που δεν ελέγχονται από βιβλιοθηκονόμους αλλά στηρίζονται σε αλγόριθμους όπως τα αποτελέσματα άσχετων και διαφοροποιημένων εγγραφών που παρατηρούμε και στις μεγάλες μηχανές αναζήτησης. Η βιβλιοθήκη του ΤΕΙ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ επέλεξε να μην χρησιμοποιήσει αυτοματοποιημένα εργαλεία, προτιμώντας να δώσει έμφαση στην ποιότητα των αποτελεσμάτων και όχι στην ποσότητα.

Οι πρότυπες σελίδες που χρησιμοποιούνται για την καταλογογράφηση όπως αυτές που αναφέρθηκαν προηγουμένως έχουν μερική συμβατότητα και ως προς τα πρότυπα του Dublin Core καθώς και ως προς τις μεταμηχανές αναζήτησης.

Τα μειονεκτήματα όπως αυτά αντιμετωπίστηκαν στην πράξη είναι κυρίως τα εξής:

1. Το πρόγραμμα ουσιαστικά από το τέλος του 1998 έπαψε να εξελίσσεται έτσι ώστε να μην έχει γίνει η πλήρης προσαρμογή του στις διάφορες εθνικές γλώσσες όπως τα ελληνικά. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την μερική συμβατότητα με την ελληνική γλώσσα έτσι ώστε όταν γίνεται παραδείγματος χάρη η αναζήτηση με λέξη κλειδί που περιέχει τόνους να δίνει διαφορετικά αποτελέσματα από την ίδια λέξη χωρίς τόνο. Έτσι λοιπόν προτιμήθηκε η χρήση των κεφαλαίων ελληνικών αντί των πεζών γραμμάτων.
2. Η υποστήριξη ήταν ανύπαρκτη, η οποία συνοψίζεται σε ένα site μόνο με το λογισμικό, χωρίς ιδιαίτερες βοήθειες και πάρα πολλούς άκυρους δεσμούς σε σελίδες με χρήσιμες πληροφορίες.
3. Επίσης ένα φόρουμ χρηστών στην πραγματικότητα είναι εγκαταλειμμένο εδώ και τουλάχιστον πέντε χρόνια και κανείς δεν απαντά σε ερωτήσεις.

Συνοψίζοντας θα μπορούσαμε να πούμε ότι το ROADS ήταν ένα πολύ καλό project το οποίο θα μπορούσε εάν δεν είχε εγκαταλειφτεί, να γίνει ένα εξαιρετικό πακέτο για δημιουργία θεματικών πυλών με λίγες μόνο βελτιώσεις σε σημεία.

Η άλλη όψη του νομίσματος, αυτής της προσπάθειας μας κάνει να πιστεύουμε ότι είναι καιρός να δώσουμε βαρύτητα στη χρήση, επαναχρησιμοποίηση και επαναοργάνωση των χρήσιμων (σε εκπαιδευτική βάση) πληροφοριακών πηγών που υπάρχουν στο διαδίκτυο. Ενώ ο Ιστός παρέχει ένα τεράστιο αριθμό χρήσιμων πόρων, ακριβώς αυτή η τεράστια διαθεσιμότητα κάνει τη ζητούμενη πληροφορία να χάνεται μέσα σε έναν ωκεανό άλλων πληροφοριών και ενδεχομένως να μην ανακτάται εύκολα από τους χρήστες παρά τις διάφορες τεχνικές εξεύρεσης πληροφοριών που χρησιμοποιούν κάθε φορά.

Αρθρογραφία

1. Wild, R. H., Griggs, K. A.& Downing, T., (2002), “A framework for e-learning as a tool for knowledge management”, Industrial Management & Data Systems, 102 (7) : 371-380
2. Malhorta, () Y. “Knowledge Management for E-Business Performance: advancing Information Strategy to Internet Time”, the executives Journal, 16 (4) :5-16
3. Ip, Albert, Naidu,Som, (2001), Reuse of Web-based resources in technology-enhanced student-centered learning environments, Campus-Wide Information Systems, 18 (4), MCB : 153-158

Εισηγήσεις από Πρακτικά Συνεδρίων

1. Βαλής, Χρήστος, κ.ά., (2002) Ανάπτυξη θεματικών πυλών σε αξιολογημένες πηγές πληροφόρησης του διαδικτύου στη Βιβλιοθήκη & Υπηρεσία Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου Πατρών, TEI Λάρισας, 11^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.

Πηγές του Διαδικτύου

1. Πανεπιστημιακή Βιβλιοθήκη του Berkeley <http://www.lib.berkeley.edu/>
The J. Paul Getty Trust, Introduction to Metadata: pathways to digital Information
http://www.getty.edu/research/conducting_research/standards/intrometadata/